

Udfordringer med nuværende kontrol – og forslag til ændringer

Workshop om fremtidige miljøordninger

FERV d. 6. juni 2011

Støttet af
Fødevareministeriet og EU

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Landdistrikter.dk

Danmark og EU investerer i landdistrikterne.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond
for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet
for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget
i finansieringen af projektet.

Formål med ordningen: Tilskud til pleje af græs- og naturarealer

- Formålet med ordningen er at sikre, at nærmere fastlagte arealer inden for Natura 2000-områder, jf. § 12, og nærmere fastlagte arealer uden for Natura 2000-områder, jf. § 13, drives som græs- og naturarealer med en ekstensiv landbrugsmæssig drift med årlig afgræsning eller slæt med henblik på at beskytte og forbedre landskabs- og biotopforholdene og biodiversiteten, herunder potentielle yngle- og rasteområder for visse arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV, og som kan bidrage til at gennemføre Miljø- og Naturplan Danmark 2020. Ordningen skal bl.a. understøtte pleje af ca. 110.000 ha inden for Natura 2000-områder og ca. 40.000 ha § 3-arealer, jf. § 2, stk. 2, uden for Natura 2000-områder.

94-0
+ EB
+ MVJ

Men hvor er biodiversiteten?

12.11.2010 11:49

Hvad sker der lige nu?

- Vi oplever, at der er sker stramninger i kontrollen
- Landmænd og rådgivere bliver overrasket over kontrolresultaterne
- Nogle landmænd vil ikke forlænge tilsagn
- Flere rådgiver vil ikke anbefale deres landmænd at tegne nye aftaler
- Akut behov for at få nye kontrolinstrukser!

Eksempel 1: Underkendt klithedeareal i Natura 2000

Stort klitområde

- Meget ekstensivt areal
- Arealet afgræsses
- Tidligere var græsningstrykket dobbelt så højt, men dyrene sultede
- Derfor erstattes halvdelen af ammekøerne med heste
- Hvor det er muligt at slå arealet gøres det
- Størstedelen af arealet underkendes pga. utilstrækkelig afgræsning
- Begrundelse: Arealet fremstår ikke tydeligt afgræsset

Eksempel 1: Underkendelse af plantedækket

Pleje af græs- og naturarealer (miljøordninger)

Tilsagns-gruppe	Mark nr.	Overtrædelse	Supplerende bemærkninger
40-1400-12	85-0, 90-0, 90-1, 90-6, 90-7, 90-5a, 92-0, 92-2, 92-3, 92-4, 92-7, 93-3, 93-2d, 93-4b,	Arealet udnyttes hverken med afgræsning eller slæt	Arealerne fremstår ikke med den 31. august med tæt kort plantedække

97-1a
- MVJ

11.11.2010 10:14

90-7
- MVJ

12.11.2010 12:06

Aktører

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Plantedirektoratet

Tilbagebetalingskrav

- Ved kontrol i f.eks. år 3, hvor arealet underkendes, er der tilbagebetalingskrav for de tidligere år.
- Er det rimeligt?
- Giver meget usikkerhed hos landmænd
- Kan være meget store beløb
- Sanktion uden mulighed for at rette op på plejen

88-a
-EB
- MVJ

12.11.2010 10:11

Eksempel 2: Nyt tilsagn underkendes

Pleje af græs- og naturarealer (miljøordninger)

40-1400-14	20-1	Der er ikke etableret nyt plantedække senest 1 måned efter tilsagnsperiodens begyndelse	Marken er afvist, da den fremstår som rørskov som anguskvæg og heste dog forsøger at "afgræsse". Der var massiv rørskov ved tilsagnets begyndelse.
------------	------	---	--

Eksempel 2: Areal underkendt pga. manglende afgræsning

Begge billeder er fra mark 20-1. Dyrene går ude i rørene.

Eksempel 2: Nyt tilsagn underkendes

- Hvis ikke arealet var afgræsset ville arealet fremstå med 2 – 3 m højt tagrør.
- Arealet kan derfor ikke forventes af være afgræsset helt i bund det første år.
- Der bør tages højde for, at arealet ikke har været afgræsset de sidste 4 - 5 år

Eksempel 3: Fåregræsning

			fotoalbum.
40-1400-14	32a, 32c, 32d, 33a, 33c, 33e, 34, 35, 37a, 37c,	Arealet er udnyttet til afgræsning, men....	Marken er ikke tilstrækkelig afgræsset inden 31. august. Se fotoalbum

Eksempel 3:

Billedet til venstre er et vue ud over markerne 32-33-37 med kraftig vækst af blåtop. Markerne er afvist.

Billedet til højre viser forskellen mellem nabomarken som er hårdt afgræsset og mark 37.

Eksempel 3: Fåregræsning ikke tilstrækkelig (?)

- Det er 1. år at dette område bliver afgræsset med dyr.
- Stort sammenhængende areal, som dyrene udnytter forskelligt
- Får er bundgræssere – dvs. de græsser i bunden af arealerne. Bliver ved med at tage de nye skud.
- Blåtop ædes primært først på sæsonnen (har senere et højt indhold af kisel som dyrene undgår (slider tænderne))
- Dyrene skal sultes, hvis de skal tage de gamle græsser
- Vegetationen vil ændres over tid

Eksempel 3: Hedeareal underkendt pga. manglende afgræsning

Eksempel 4: Manglende pleje på delarealer – 20 årigt tilsagn

- Tilsagnsbetingelser: Maks. 0,8 DE pr. ha i gennemsnit over udbindingsperioden.
- Ansøger har i 2010 afgræsset med 0,75 DE pr. ha.
- Dvs. meget tæt på det maksimale antal DE på 0,8 DE pr. ha
- Hele arealet er med i indhegning og kreaturerne færdes på hele arealet.
- Delareal underkendes pga. manglende afgræsning
- Dynamik i afgræsningen giver øget biodiversitet
- Det taget den nuværende kontrolinstruks ikke højde for

Eksempel 4:

mark 1-2i i forgrunden og mark 1-2k i baggrunden

mark 1-2k, fradrag af område med <50% græsmarksplanter/75-95% vådbundsplanter/siv

Eksempel 4: Manglende pleje på delarealer

- Der er krav om tilbagebetaling af hidtil udbetalt tilskud
- Ved tidligere kontrol har PD godkendt arealet med samme græsningstryk

FødevarerErhverv skal bemærke, at Plantedirektoratets kontrollører er sagkyndige på området, og medmindre der foreligger særlige omstændigheder, som giver FødevarerErhverv anledning til at betvivle, at en vurdering er foretaget korrekt, lægges disse vurderinger til grund for sagsbehandlingen. Sådanne særlige omstændigheder findes ikke at foreligge i denne sag.

Eksempel 5: Variation mellem årene

Mark 600-4; Underkendt på EB og 11-5360-10(> 50% siv, i baggrunden)

600-4	Græs: Mindre end 50 % græsmarksplanter	Ingen	Grundet høj vandstand i Tryggevælde å, har afgræsningen været dårlig i 2010. Dyrene kan i normale år græsse arealet af, så det fremstår velplejet.
-------	--	-------	--

Eksempel 6: Strandeng – arealer med indlandssøer skal fratrækkes

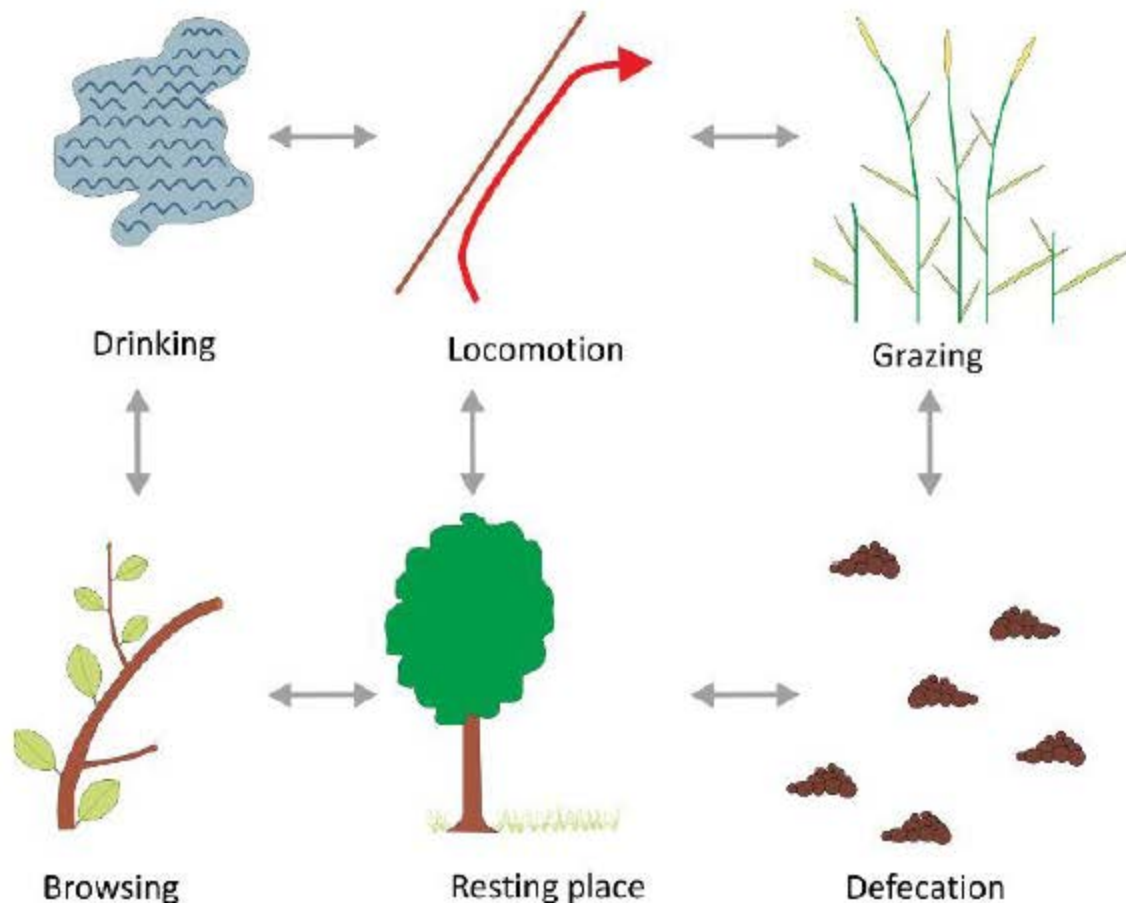
Ønsker: Mere fleksible plantedækkekrav

- *"arealerne i deres helhed d. 31. august skal fremstå med tæt lavt plantedække"*
- Formulering bør ændres, da det ikke er i overensstemmelse med ønsket om øget biodiversitet
- Udgangspunktet bør være naturhensyn og dyrevelfærd
- Arealer, som dyrene kommer over, men hvor dyrene kun foretager en let græsning, skal kunne medregnes, da disse arealer er med til at sikre større biodiversitet og variation i landskabet.
- Det indgår som en del af dyrenes naturlige adfærd, at bruge delarealer forskelligt.

Mere fleksible plantedækkeregler

- Afgræsningen skal ske under hensyn til dyrevelfærd.
- Plejen skal ske under hensyntagen til de naturgivne forhold på arealet, herunder sikring af biodiversiteten jv. Habitatdirektivets målsætninger m.m..
- Derfor bør delarealer (også større end 100 m²) der indgår i indhegningen kunne medregnes, såfremt dyrene kan færdes på arealet, også selvom delarealerne ikke græsses i bund.

Store græsningsarealer giver en rumlig adskillelse af kvægets essentielle aktiviteter

Men man kan nå langt gennem tilpasning af græsningen

Der er brug for:

- Individuelle løsninger
- Robuste dyr til særlige opgaver
- Græsningslandskaber
- Fleksible aftaler i stedet for stive regler
- Bagatelgrænse for tilskuds fodring?

Fremtidige ordninger

- Sikkerhed for landmændene
- Udgangspunkt skal være natur- og landskabshensyn
- Hvor der foreligger plejeplaner, skal disse "overtrumfe" de generelle vilkår
- Gennemskuelig kontrol: - Skal vi til at tælle dyr igen?

Fremtidige ordninger

- Tilskudssatser der dækker de reelle udgifter til plejen = driftsomkostningerne
 - Ikke nok med tilskud for ekstensivering
 - Dyrenes tilvækst er ofte lille på ekstensive arealer
 - Hovedparten af omkostningerne til naturpleje går til vinteropstaldning og opsyn/pasning af dyrene

Behov for afgræsning

- Kun ca. ½ af alle §3 arealer plejes tilstrækkeligt
- I Natura 2000-områderne skal 110.000 ha plejes primært med afgræsning
 - Vil alene kræve ca. 32. – 33.000 ammekøer eller andre græssere

Ammekøer i Danmark

- I dag er der ca. 100.000 ammekøer i Danmark
- Gens. besætningsstørrelse er på ca. 12 ammekøer
- Hovedparten er fritidslandmænd
- Incitamentet for afgræsning skal forbedres, hvis målene skal nåes

A photograph of a Highland cow with long, shaggy brown fur and long, curved horns, standing in a lush green field. In the background, there is a dense forest of tall trees. The text "Tak for ordet!" is overlaid in the center of the image.

Tak for ordet!

Husk:
Udgangspunktet for diskussionen bør ikke være kontrollen, men formålet med ordningerne